

POSTANOWIENIE

Dnia 29 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 29 grudnia 2023 r.

na posiedzeniu w trybie art. 545 § 3 k.p.k.

w sprawie Ż. S.

skazanej za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i in.

kwestii przyjęcia wniosku skazanej o wznowienie postępowania zakończanego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 lutego 2023 r., sygn. akt II AKa 252/21 zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 marca 2021 r., sygn. akt XII K 19/20

na podstawie art. 545 § 3 k.p.k.

postanowił

odmówić przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania wobec jego oczywistej bezzasadności.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 marca 2021 r., sygn. akt XII K 19/20, Sąd Okręgowy w Warszawie oskarżoną Ż. S. uznał za winną popełnienia zarzucanego jej czynu, przy czym ustalił, że przelew opisany w punkcie 29. dokonany został w dniu 25.05.2017 r. i z mocy art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. oskarżoną skazał, a z mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. wymierzył jej karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności; na mocy art. 33 § 1, 2, 3 k.k. wymierzył oskarżonej karę grzywny w wymiarze 100 (sto) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 (dziesięć) złotych, na mocy art. 46 § 1 k.k. nałożył na oskarżoną Ż. S. obowiązek częściowego naprawienia

szkody wyrządzonej przestępstwem, zobowiązując do wpłacenia na rzecz oskarżyciela posiłkowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie kwoty 500.000 (pięćset tysięcy) złotych.

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcia dotyczące innej oskarżonej oraz w przedmiocie kosztów procesu.

Po rozpoznaniu apelacji wywiedzionych przez obrońcę oskarżonej, prokuratora i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego Sąd Apelacyjny w Warszawie, wyrokiem z dnia 22 lutego 2023 r., sygn. akt II AKa 252/21:

1. zmienił wyrok w zaskarżonej części w stosunku do oskarżonej Ż.
S. w ten sposób, że:
 1. uzupełnił opis czynu zarzucanego oskarżonej, a przypisanego w punkcie 1 i po słowach „niekorzystnego rozporządzenia” przyjął wyrażenie „mieniem”, zaś określenie „wielkiej” zastąpił wyrażeniem „znacznej wartości”;
 2. podwyższył orzeczony w punkcie 1 obowiązek częściowego naprawienia szkody do kwoty 1.114.280,44 (jeden milion sto czternaście tysięcy dwieście osiemdziesiąt złotych czterdzieści cztery grosze);
 3. na podstawie art. 41 § 1 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonej środek karny w postaci zakazu zajmowania stanowisk związanych z odpowiedzialnością materialną na okres 3 (trzech) lat;
 4. utrzymał w mocy wyrok w pozostałej zaskarżonej części w stosunku do oskarżonej Ż. S..

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcia dotyczące drugiej oskarżonej oraz w przedmiocie kosztów procesu.

Pismem z dnia 1 lipca 2023 r. skazana Ż. S., powołując się na przepis art. 540 § 1 k.p.k. wniosła o wznowienie ww. postępowania wskazując, że w trakcie prowadzonego postępowania karnego popełniono wiele błędów i nie przesłuchano osób, które mają „bezpośrednią przyczynę na popełnione przestępstwo”. Wnioskodawczyni wskazała nadto, że „wiele ważnych i istotnych faktów zostało ukryte przez jej obrońcę Panią adwokat I. Z.”, a dotyczyć to miało w szczególności zatajenia faktu, że była „szantażowana, straszona życiem jej syna M. S.” oraz

prawdziwych faktów o stanie jej zdrowia i prowadzonej terapii. W uzasadnieniu pisma skarżąca wskazała, że w okresie do 2016 r. do 2022 r. była szantażowana utratą życia syna i utratą mieszkania przez R. K., M. C., P. i M. J., T. Z. i Z. G.. Wskazała, że fakt ten został przez nią zatajony w obawie o życie syna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na wstępie przypomnieć wypada, że instytucja wznowienia postępowania należy do kręgu nadzwyczajnych środków zaskarżenia, których procesowe uruchomienie może nastąpić wyłącznie na podstawie przesłanek ściśle określonych w ustawie (art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k., art. 540b k.p.k., art. 542 § 3 k.p.k.).

W art. 545 § 3 k.p.k. ustawodawca nałożył na sąd wznowieniowy obowiązek dokonywania kontroli wniosku o wznowienie postępowania przez pryzmat jego ewentualnej oczywistej bezzasadności już na wstępnym etapie jego analizy. Powyższy przepis wskazuje, że sąd orzekając jednoosobowo, odmawia przyjęcia wniosku nie pochodzącego od osoby wymienionej w art. 545 § 2 k.p.k. (tj. adwokata, radcy prawnego albo radcy Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej), bez wzywania do usunięcia jego braków formalnych, jeżeli z treści wniosku, w szczególności odwołującego się do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu wznowieniowym, wynika jego oczywista bezzasadność. Na postanowienie o odmowie przyjęcia wniosku przysługuje zażalenie do tego samego sądu orzekającego w składzie trzech sędziów.

Pod pojęciem „oczywistej bezzasadności wniosku”, użytym na gruncie przytoczonej regulacji, należy rozumieć (poza sytuacją wymienioną wprost w powołanym przepisie, a związaną ze swoistym stanem *rei iudicatae*) takie przypadki, w których w rzeczonym wniosku, jako przyczynę wznowienia postępowania wskazano okoliczność niemieszczącą się w ustawowych podstawach wznowienia postępowania, albo też w ogóle nie podano żadnych podstaw wznowienia. Oczywiście bezzasadny jest również wniosek, w którym co prawda formalnie odwołano się do wskazanej w kodeksie postępowania karnego podstawy wznowieniowej, ale nie wyeksponowano konkretnych okoliczności przemawiających za wznowieniem postępowania albo przywołano okoliczności, które w powołanej podstawie wznowieniowej ewidentnie się nie mieszczą. I z takim stanem rzeczy mieliśmy do czynienia w przedmiotowej sprawie.

Mimo bowiem tego, że skarżąca formalnie odwołała się do przepisu art. 540 § 1 k.p.k., to jednak treść wniosku nie pozwala przyjąć, by w ww. postępowaniu zaktualizowała się którakolwiek z wymienionych w tym przepisie podstaw wznowieniowych.

Odnosząc się do uregulowanej w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. podstawy wznowieniowej *propter falsa*, należy wskazać, że zgodnie z przepisem art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 541 k.p.k., aby wniosek o wznowienie postępowania oparty na tej podstawie mógł okazać się skuteczny, wnioskodawca musiałby wykazać nie tylko to, że w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa i istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia (art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k.), ale nadto potwierdzić fakt popełnienia przestępstwa prawomocnym wyrokiem skazującym (art. 541 k.p.k.) lub orzeczeniem wskazującym, że rozstrzygnięcie takie nie może zapaść z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3-11 lub w art. 22 k.p.k. Przepis art. 541 § 2 k.p.k. wyraźnie stanowi bowiem, że wniosek o wznowienie postępowania oparty na podstawie z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. powinien wskazywać wyrok skazujący lub orzeczenie zapadłe w postępowaniu karnym, stwierdzające niemożność wydania wyroku skazującego. W przedmiotowej sprawie skarżąca nie wykazała, by tego rodzaju orzeczenie kiedykolwiek zapadło.

Z treści wniosku skazanej nie wynika również, by w rzeczonym postępowaniu ujawniła się podstawa wznowieniowa zwana *propter nova*, uregulowana w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. Autorka wniosku ewidentnie nie dostrzegła, że z dniem 1 lipca 2015 r. z treści przepisu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. usunięto zwrot „nieznane przedtem sądowi”. W konsekwencji nowe fakty lub dowody mogą stanowić podstawę wznowienia wyłącznie wtedy, gdy uprzednio nie były znane nie tylko sądowi, ale i stronie. Ciężar wykazania tej okoliczności spoczywa na wnioskodawcy. W doktrynie trafnie podkreśla się, że art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. związany jest z zasadą kontrydiktoryjności postępowania sądowego i opiera się na założeniu, że w postępowaniu tym strona powinna przedstawić wszystkie znane jej fakty lub dowody. Pasywność na tym polu powoduje zaś utratę możliwości późniejszego zgłoszenia tychże faktów i dowodów zarówno w postępowaniu odwoławczym (art. 427 § 3 k.p.k.), jak i wznowieniowym (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2023, komentarz do art. 540, teza 13). W przedmiotowej sprawie skarżąca spełnienia wymaganego kryterium nowości w sposób oczywisty nie wykazała. W tej sytuacji jedynie na marginesie należy wskazać, że w wyjaśnieniach składanych w dniu 21 lipca 2021 r. skazana eksponowała fakt, że człowiek, od którego otrzymała „kredyt” wywierał na nią presję, „zabrał jej mieszkanie, które sprzedał” (k. 126 v. akt sądowych). Zarówno w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji, jak i w apelacji, szeroko eksponowano również wątek problemów zdrowotnych Ź.S. (zob. w szczególności dane i

dokumenty zawarte na k. 126 v. – 127, 139 – 163, 227 – 228, 242 – 242 v., 268 – 279, k. 605 – 606 akt sądowych).

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy, kierując się treścią art. 545 § 3 k.p.k., odmówił przyjęcia osobistego wniosku skazanej o wznowienie postępowania, bez podjęcia działań zmierzających do usunięcia braków formalnych tego pisma, z uwagi na jego oczywistą bezzasadność.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[SOP]

[ał]